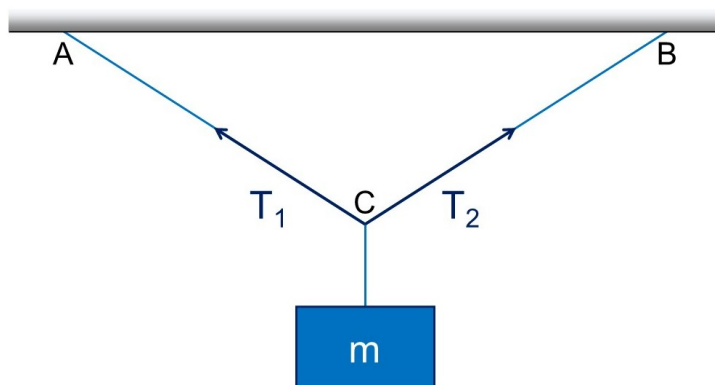

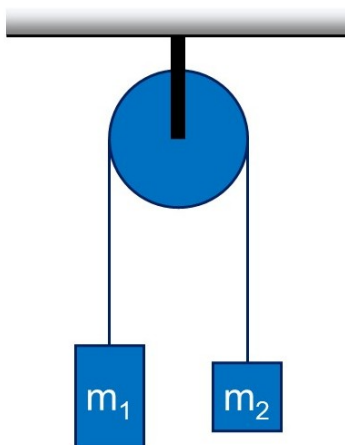
Cvičení 5 - pohybové rovnice, vrhy

1. Závaží o hmotnosti $m = 50$ kg je zavěšeno uprostřed drátu ACB. Vzdálenost úchytů AB je $d = 5$ m a celková délka drátu je $l = 10$ m. Vypočítejte velikost napěťových sil drátu T_1 a T_2 .

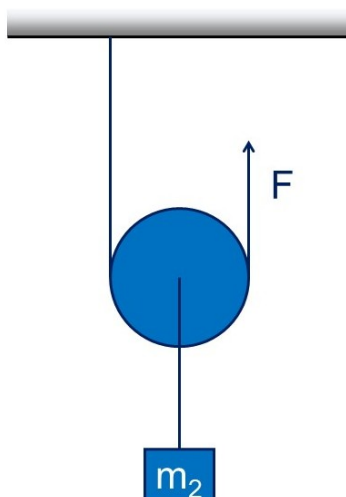
[řešení: $T_1 = T_2 = \frac{mg}{2\sqrt{1-\frac{d^2}{l^2}}} \doteq 283.2$ N]

2. Na pevné kladce jsou zavěšena závaží o hmotnostech m_1 a m_2 podle obrázku. Určete zrychlení a soustavy a velikost síly T , která napíná vlákno.

[řešení: $a = \frac{m_1 - m_2}{m_1 + m_2}g$ (levé závaží dolů, pravé závaží nahoru), $T = \frac{2m_1 m_2}{m_1 + m_2}g$.]

3. Na závaží o hmotnosti $m = 3$ kg, zavěšené na volné kladce, působíme silou $F = 20$ N podle obrázku. Vypočítejte velikost a směr zrychlení závaží.

[řešení: $a = \frac{2F}{m} - g$, kladná hodnota zrychlení odpovídá pohybu závaží nahoru, záporná hodnota pohybu závaží dolů.]

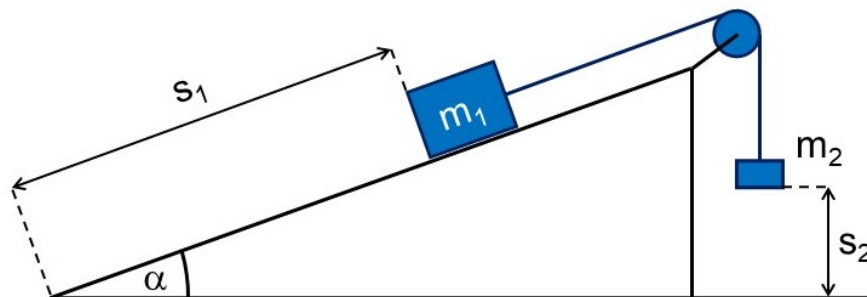
4. Těleso o hmotnosti m položíme na nakloněnou rovinu se sklonem α . Vypočítejte dráhu s , kterou těleso urazí za čas t . Tření mezi tělesem a nakloněnou rovinou zanedbejte.

[řešení: $s = \frac{1}{2}gt^2 \sin \alpha$]

5. Tělesa o hmotnostech m_1 a m_2 umístíme přes pevnou kladku na nakloněnou rovinu se sklonem $\alpha = 20^\circ$.

Vypočítejte tahovou sílu F , kterou je napínáno vlákno, a dobu t , po kterou se bude soustava pohybovat, než se jedno z těles dotkne země, tj. urazí dráhu $s_1 = 4$ m nebo $s_2 = 1$ m. Počítejte se hmotnostmi:

(a) $m_1 = 5$ kg a $m_2 = 1$ kg, (b) $m_1 = 5$ kg a $m_2 = 2$ kg.

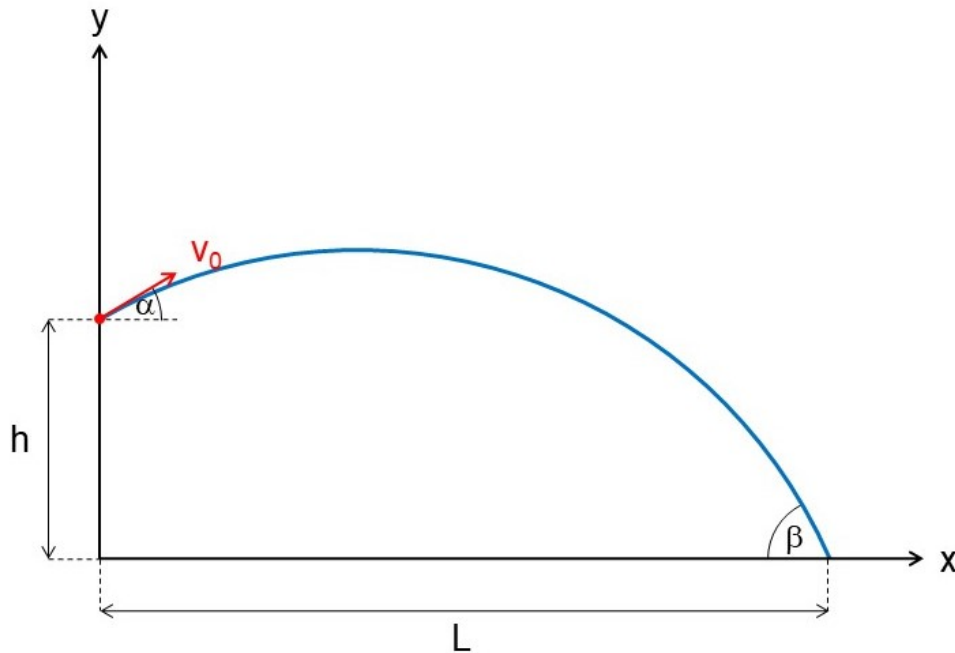

[řešení: (a) $T = \frac{m_1 m_2}{m_1 + m_2} g (1 + \sin \alpha) \doteq 11$ N, $t = \sqrt{\frac{2s_1}{g} \frac{m_1 + m_2}{m_1 \sin \alpha - m_2}} \doteq 2.62$ s,

(b) $T = \frac{m_1 m_2}{m_1 + m_2} g (1 + \sin \alpha) \doteq 18.8$ N, $t = \sqrt{\frac{2s_2}{g} \frac{m_1 + m_2}{m_2 - m_1 \sin \alpha}} \doteq 2.22$ s.]

6. Lučištník vystřelil z hradeby vysoké $h = 40$ m šíp o hmotnosti $m = 50$ g rychlostí $v_0 = 60$ m s⁻¹ pod úhlem $\alpha = 15^\circ$ vzhůru vzhledem k vodorovnému směru.

- (a) V jaké vzdálenosti L od hradeb se šíp zabodl do země?
 (b) Jaký úhel β bude zabodnutý šíp svírat se zemí?

[řešení: $L = \frac{v_0^2 \sin \alpha \cos \alpha}{g} \left(1 + \sqrt{1 + \frac{2hg}{v_0^2 \sin^2 \alpha}} \right) \doteq 281$ m

$\text{tg} \beta = \text{tg} \alpha \sqrt{1 + \frac{2hg}{v_0^2 \sin^2 \alpha}}, \beta = 28.9^\circ]$

7. Lovec vrhl oštěp z výšky $H = 1.5$ m nad zemí směrem ke kopci vzdálenému $L = 30$ m rychlostí $v_0 = 12$ m s⁻¹ pod úhlem $\alpha = 55^\circ$.

Vypočítejte, do jaké vzdálenosti D před patou kopce se zabodl oštěp.

[řešení: $D = L - \frac{v_0^2 \sin \alpha \cos \alpha}{g} \left(1 + \sqrt{1 + \frac{2Hg}{v_0^2 \sin^2 \alpha}} \right) \doteq 14.8$ m]

Základní vztahy

Dynamika

2. Newtonův zákon $\vec{F} = m\vec{a}$

$$\vec{F} = m \frac{d\vec{v}}{dt}$$

$$\vec{F} = m \frac{d^2\vec{r}}{dt^2}$$

tíhové zrychlení $g = 9.81 \text{ m s}^{-1}$

Jednoduché stroje

pevná kladka (rovnováha) $F_1 = F_2$

volná kladka (rovnováha) $F_1 = 2F_2$

nakloněná rovina (tečná síla) $F_t = F_G \sin \alpha$

nakloněná rovina (normálová síla) $F_n = F_G \cos \alpha$

Obecný šikmý vrh

x -ová souřadnice $x(t) = x_0 + v_{0x}t$

$$x(t) = x_0 + v_0 t \cos \alpha$$

y -ová souřadnice $y(t) = y_0 + v_{0y}t - \frac{1}{2}gt^2$

$$y(t) = y_0 + v_0 t \sin \alpha - \frac{1}{2}gt^2$$

rychlost ve směru x $v_x(t) = v_{0x}$

$$v_x(t) = v_0 \cos \alpha$$

rychlost ve směru y $v_y(t) = v_{0y} - gt$

$$v_y(t) = v_0 \sin \alpha - gt$$